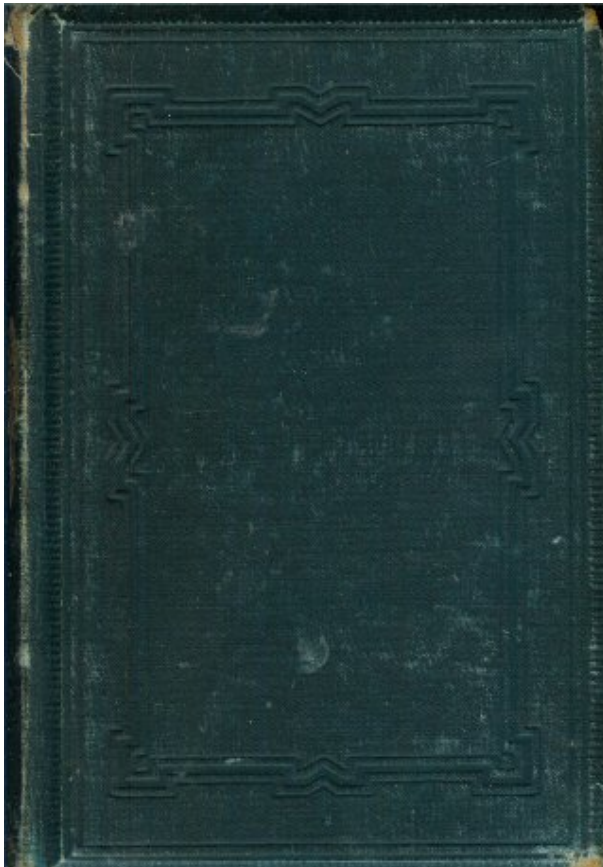

Zondagsschoolboekje

Titel: Gids voor den bijbellezer

Auteur: T.M. Looman

Illustrator:

Uitgever: Höveker & Zoon, Amsterdam

Druk: 6

Jaar van uitgave: 1887

INHOUD.

INLEIDING. Bladz.
 Over de Goddelijke Openbaringen 1
 § 1. Over de natuurlijke middelen om God te kennen . . . 3
 § 2. Over de bovennatuurlijke openbaringen 3
[De openbaring aan Adam, blz. 4; — aan Noach; — aan Abraham; — aan Mozes, bladz. 5; — de Christelijke openbaring].

EERSTE AFDEELING.

OVER DEN BIJBEL IN HET ALGEMEEN.

Hoofdst. I. Titels van den Bijbel 6
 II. Oudheid van den Bijbel 7
 III. Voortreffelijkheid van den Bijbel 9
 IV. Goddelijke ingeving van den Bijbel 11
 V. Doel en bestemming van den Bijbel 12
 VI. Echtheid van den Bijbel 14
 VII. Onvervalstheid van den Bijbel 17
 VIII. De Kanon van den Bijbel 21
 IX. Verdeelingen van den Bijbel 23
 X. Overzettingen van den Bijbel 25
 XI. Nederduitsche Bijbelvertalingen en de Staten-Bijbel 50

TWEEDE AFDEELING.

OVER HET LEZEN VAN DEN BIJBEL.

I. Over het recht en de verplichting om den Bijbel te lezen 35
[De gelijkheid van allen, blz. 35; — de inhoud van den Bijbel, blz. 36; — het bevel van God; de overlevering der Kerk, blz. 37].

INHOUD. XI

Hoofdst. IV. De boeken der Profeten. Bladz. 94
 § 1. Jesaja 97
 § 2. Jeremia 99
 § 3. Kinsagliederen 101
 § 4. Ezechiël 102
 § 5. Daniël 103
 § 6. Hozai 105
 § 7. Joel 106
 § 8. Amos 107
 § 9. Obadja 107
 § 10. Jona 108
 § 11. Micha 109
 § 12. Nahum 109
 § 13. Habakuk 110
 § 14. Zefanja 110
 § 15. Haggai 111
 § 16. Zacharia 111
 § 17. Maleachi 112
 § 18. Aanwijzing van de gelegenheid waarbij, en van den tijd waarin de Profeten zijn geschreven . . . 113
 § 19. Kort overzicht van de voornaamste voorzeggingen betreffende den Zaligmaker 119
 § 20. Tijdsleer van de boeken des Ouden Testaments. 130
 V. Geschiedenis der Joden gedurende het tijdvak tusschen het Oude en Nieuwe Testament 131
 VI. Toestand der wereld tijdens de komst van den Zaligmaker 137

B. Nieuw Testament.

VII. Inleiding 123
 § 1. Titel en inhoud van het Nieuwe Testament . . . 123
 § 2. Levensschetsen van de schrijvers van het Nieuwe Testament 129
 1. Matthæus 129
 2. Markus 130
 3. Lukas 131
 4. Johannes 131
 5. Paulus 132
 Chronologisch overzicht van Paulus' leven 132
 Overzicht van Paulus' reizen 133
 6. Jakobus 134
 7. Petrus 134
 8. Judas 135

X INHOUD.
 Hoofdst. II. Over de gemoedsgesteldheid, waarin de Bijbel behoort gelezen te worden 39
 III. Benige regelen, ter bevordering van het vruchtbaar Bijbel lezen 43

DERDE AFDEELING.

ONTLEIDING VAN DE BOEKEN DES BIJBLES.

A. Oud Testament.

Hoofdst. I. De Wetboeken 51
 § 1. Genesis 52
 § 2. Exodus 55
 Opmerkingen over de tien plagen van Egypte . . . 57
 § 3. Leviticus 59
 § 4. Numeri 60
 Leta over het legerkamp der Israëlieten in de woestijn 62
 § 5. Deuteronomium 63
 II. De Geschiedboeken 64
 § 1. Jozua 64
 § 2. Richteren 65
 § 3. Ruth 67
 § 4. De twee boeken van Samuel 67
 a. Het eerste boek van Samuel 65
 b. Het tweede boek van Samuel 69
 § 5. De twee boeken der Koningen 70
 a. Het eerste boek der Koningen 71
 b. Het tweede boek der Koningen 72
 Gelijktijdig overzicht van de koningen van Juda en Israel 74
 § 6. De twee boeken der Kronieken 77
 Vergeelyking van de boeken van Samuel en der Koningen met die der Kronieken 77
 Overzicht van de overeenkomstige stukken 77
 Lijst van de feiten, alleen in de Kronieken te vinden . 78
 § 7. Ezra 78
 § 8. Nehemia 80
 § 9. Esther 81
 III. De Dicht- of Zedekundige boeken 82
 § 1. Job 82
 § 2. De Psalmen 84
 Verdeling der Psalmen 87
 Tijdsleer der Psalmen 88
 § 3. De Spreuken van Salomo 90
 § 4. De Prediker 91
 § 5. Het Hooglied van Salomo 93

XII INHOUD.

Hoofdst. VIII. De Geschiedboeken Bladz. 125
 § 1. Overzicht van de vier Evangelien 125
 § 2. Het heilig Evangelie naar Matthæus 129
 § 3. " " " " Markus 139
 § 4. " " " " Lukas 139
 § 5. " " " " Johannes 141
 § 6. Overeenstemming der vier Evangelien 143
 § 7. Wonderen van den Heer Jezus Christus 148
 § 8. Gelijkenissen van Jezus Christus 158
 § 9. Gesprekken en redevoeringen van den Heer Jezus Christus 152
 § 10. Overeenstemming der vier evangelische verhalen van het lijden, het sterven, de opstanding en de hemelvaart des Heeren 154
 § 11. De Handelingen der Apostelen 160
 § 12. Schets van de Handelingen der Apostelen, in verband tot de Zendsbrieven 163
 IX. De Leerstellige Boeken of Brieven, en in het bijzonder die van Paulus 164
 § 1. Brief aan de Romeinen 165
 § 2. Eerste Brief aan de Korinthers 169
 § 3. Tweede " " " " " 171
 § 4. Brief aan de Galaten 172
 § 5. " " " " " Efezers 174
 § 6. " " " " " Filippensen 176
 § 7. " " " " " Kolossensen 177
[Vergeelyking tusschen de brieven aan de Efezers en de Kolossensen].
 § 8. Eerste Brief aan de Thessaloniënsen 179
 § 9. Tweede " " " " " 180
 § 10. Eerste " " " " " Timotheüs 182
 § 11. Tweede " " " " " 183
 § 12. Brief aan Titus 185
 § 13. " " " " " Filemon 186
 § 14. " " " " " Hebreërs 187
 X. De algemeene Zendsbrieven 191
 § 1. De algemeene Brief van Jakobus 191
 § 2. Eerste " " " " " Petrus 193
 § 3. Tweede " " " " " 195
 § 4. Eerste " " " " " Johannes 197
 § 5. Tweede " " " " " 199
 § 6. Derde " " " " " 200
 § 7. Algemeene " " " " " Judas 201
 IX. Het Profetische Boek in het N. Testament 202
 De Openbaring van Johannes 202

Bladz.
 Hoofdst. XII. Tijderde van de Boeken des N. Testaments. 207
 XIII. De Apokriefe Boeken 208
 Verloren geraakte Oochden 211

VIERDE AFDEELING.

OVER DE LANDEN EN VOLKEN, DIE IN DEN BIJBEL GENOEMD WORDEN.
 Inleiding. — Algemeen overzicht. 212

A. Het Heilige Land.

Hoofdst. I. Natuur- en Staatkundige gesteldheid van het Heilige Land 214
 § 1. Namen, ligging en uitgebreidheid. 214
 § 2. Bergen, spelonken, dalen, vlakten en woestijnen. 215
 § 3. Zeeën, meeren, rivieren, beken, bronnen en putten. 219
 § 4. Lucht- en grondgesteldheid. 221
(Voortbrengelen: Planterijk, blz. 222; — dierrijk, blz. 225; — delftofrijk rijk, blz. 226; landplanten, blz. 226).
 § 5. Staatkundige verdeling van Kanaan vóór de verovering door de Israëlieten 228
 § 6. Verdeling van Kanaan naar de Twaalf stammen. 230
 § 7. Verdeling van het Israëlietische land in twee Rijken 232
 § 8. Verdeling van Palestina onder de Syriërs en Romeinen ten tijde van Christus 233
 1. Judea met de voornaamste steden 233
 2. Samaria 235
 3. Galilea 236
 4. Perza 237

B. Landen buiten Palestina.

II. Landen buiten Europa 239
 § 1. Landen in Azië. 239
 1. Fenicië met de voornaamste steden. 239
 2. Klein-Azië (Pontus, Pafagosie, Bithynië, Mysië, Troas, Jonië, Karïë, Lycië, Pamfylië, Pisidië, Cilicië, Lykaonië, Frygië, Galatië, Kapadocië) 239
 3. Armenië met de voornaamste plaatsen 240
 4. Syrië 241
 5. Mesopotamië 242
 6. Assyrië 242
 7. Medie 243
 8. Babylonië 243
 9. Egipten 244
 10. Perzië 244
 11. Arabië (Moabitien, Edomieten, Amalekieten, Kenisten, Midianieten) 244

Bladz.
 § 2. Landen in Afrika 245
 1. Egypte met de voornaamste steden. enz. 245
 2. Ethiopië 247
 3. Noord-Afrika (Libyëten, Libyëten of Lybiëten, Amariëten, Ludieten of Lydiëten, Kaschieten of Koldiëten, Puteëten, Cyrenëten) 248
 4. Oer 248

Hoofdst. III. Eilanden in de Middell. en Egeësche zeeën 248

A. in de Middellandsche zee: Cyprus, Melië 248
 B. „ „ Egeësche zee: Samothrace, Lesbos, Chios, Samos, Patmos, Koë, Rhodus, Kreta (Kafor), Klanda 249

IV. Landen in Europa 249

§ 1. Griekenland (Macedonië, Thracië, Griekeland, Achaïë, Egeë) met de voornaamste steden 249
 § 2. Italië met de voornaamste steden. 250
 § 3. Spanje (Tharsis) 250

C. Godsdiens, staatsgesteldheid, zeden en gewoonten der Israëlieten.

V. Over de godsd. instellingen der Israëlieten. 251

§ 1. Over den godsdiens van de aartsvaders tot Mozes 251
(Offeranden, gebed, beloften, besnijdenis, sabbat, blz. 253).
 § 2. Over de godsdienstige instellingen door Mozes gegeven 253
 § 3. Over de heilige, aan den openbaren eredienst gewijde plaatsen 255
 1. de Tabernakel (het heilighof-altaar met zijn gereedschap; — het koperen slaat; — de gouden kandelaar; — de tafel der voorbroden; — het reukoffer-altaar; — de ark des verbonds) 255
 2. De Tempel van Jeruzalem 257
 § 4. Over de priesterschap en de gewijde personen bij de Israëlieten. 259
 1. de Hoëpriester (zijn geslacht) 259
 2. de gewone priesters (aan geslacht) 261
 3. de Levieten (aan geslacht) 262
 4. de Nethinim 262
 5. de Nazireërs 264
 6. de Profeten 264
 7. de Schriftgeleerden 264

Bladz.
 § 5. Over de feesten en heilige tijden bij de Joden 261
 1. de sabbat (sabbaten, sabbaten) 266
 2. het sabbatjaar 266
 3. het groote jubeljaar of groote sabbatjaar 266
 4. het feest der nieuwe maan 267
 5. het paascheest 268
 6. het pinksterfeest 269
 7. het hoofntenfeest 269
 8. het groote verzoekenfeest 270
 9. het panisfeest 271
 10. het feest der tempelwijding 271
 § 6. Over de godsdienstige plechtigheden der Joden 272
 1. de besnijdenis 272
 2. de offeranden 272
 [1. *Aard: bloedige en onbloedige offers, blz. 273; — 2. soot en doel; dank-, brand-, sond-, schuld-, verlood- of wijffer-, Naziree- en geroffer; — 3. rijd, blz. 275; — 4. plaats der offeranden; — 5. personen, belast met het offeren, en 6. plechtigheden daarbij gepaard.*
 3. de eerstgeborenen, de eerstelingen en de tienden 275
 4. de reinigingen 275
 5. de eed 275
 6. de gelofte (hoofdel) 275
 7. het gebel 278
 8. het vasten 280
 9. de zalving 280

Hoofdst. VI. Geschiedenis van den godsdienstigen staat der Israëlieten 281

§ 1. Van Jozua tot Salomo 281
 § 2. Het rijk van Israel 282
 § 3. Het Rijk van Juda 284
 § 4. Geslurende de ballingschap en tot aan de verwoesting van Jeruzalem door de Romeinen 287
 § 5. De overlevering der Joden (Michaa, Gemara, Talmud; Kabbalëten, Zidduim) 287
 § 6. Joodsche sekten 288
 1. de Samaritanen 288
 2. de Sadduceërs 289
 3. de Farizeërs 289
 4. de Essereërs 289
 5. de Schrift- of Wetgeleerden 290
 6. de Herodianen 290
 7. de Galliërs of Gaulonieten 290
 8. de Libertijnen 290

Bladz.
 § 7. De Proselyten en Grieksche Joden 290
 § 8. Over de afgedijer bij de Israëlieten en naburige volken 292
 a. gesneden beelden (gouden kalf, efod, thoraxen) 292
 b. valsche golen: [Baal, blz. 294; — Bel, Astoroth, blz. 294; — Thammuz, Moloch, Dagon, Schabai, (divietien), blz. 295; — Sukkelt-Baal, Nergal, Asina, Kamos, Rimmon, Nisrock, Meri, (getal), Neb, Amos, Pythia (waarspogende geest), Diana, Jupiter, Merkurus, Kator en Pollux, blz. 296].
 c. toevonars en waarspogers (divietelkustenaars) 296

Hoofdst. VII. Over de staatkundige en burgerlijke instellingen bij de Joden 297

§ 1. Staatkundige en burgerlijke instellingen, door Mozes gegeven 295
(grote raad, groot en klein sanhedrin, radten; reekters en amblieden, blz. 299; — het koningschap en de deuren van het hof, blz. 300).
 § 2. Strafwetten en doodstraffen 302
 § 3. Over het krijgswezen (krijgslieden, wapenen, eerdigheidsdiens) 304
 § 4. Over de schatkist en de schattingen 305

VIII. Over het maatschappelijk en huiselijk leven der Israëlieten 306

§ 1. Landbouw 306
 § 2. Vanhoedrij 307
 § 3. Koophandel 308
 § 4. Over de munten, gewichten en maten, die in den Bijbel voorkomen 309
 I. Gewichten 309
 II. Munten 310
 Verhouding tot de Nederlandsche 310
 III. Maten 311
 Verhouding der lengte- en afstamematen tot de Nederlandsche 313
 „ „ der inhoudsmaten tot de Nederlandsche 315
 § 5. Handwerken en ambachten, kunsten en wetenschappen 315
(Diedienst en wond, blz. 317, 318).
 § 6. Over de tijdenleeling 320
 Kalender der Joden, met aanwijzing der jaargetijden en feesten 322
 § 7. Woningen 323
 § 8. Steden, vlekken en dorpen 324

INHOUD. XVII

Bladz.

§ 9 Reizen [haranenans, herbergen, reizklederen] 325

§ 10. Bezoeken, groetenis en gastvrijheid 326

§ 11. Spijs en drank, maaltijden 326

§ 12. Kleding 329

§ 13. Huwelijken en betrekkingen tusschen de ouders en hunne kinderen [huwelijc, verenging, bijzitten, leeuw, ijverwacht, scheiding, echtschenk; vaderlijk gezag, eerstgeborenen, erfdochter] 330

§ 14. Slaven en armen [lijfgeenen en dienstknachten; armen en bedelaars] 333

§ 15. Begrafnis- en rouwplechtigheden [klagliederen, bezinging, begraafing, rouw] 335

D. De Christelijke Godsdienst, zijne instellingen en plechtigheden, volgens het Nieuwe Testament.

Hoofdst. IX. De Christelijke Godsdienst en zijne bediening

§ 1. De Christelijke Godsdienst 337

§ 2. De kerk van Christus 338

Lijst der plaatsen, waarin het woord gemeente voorkomt 339

§ 3. Ketterijen en sekten, die in het Nieuwe Testament vermeld worden 340

1. de Nikolaiten 340

2. de Antichristen 340

[*Stichtingen en Epikuristen, Blz. 341.*]

§ 4. De christelijke bediening 341

[*Apostelen, profeten, evangelisten, leermeesters, onderlingen, herders, diakenen en diakonessen, Blz. 342; — oplegging der handen Blz. 343.*]

X. De Christelijke eeredienst, zijne instellingen en plechtigheden 343

§ 1. Het gebed 345

§ 2. De heilige doop 345

Plaatsen uit het Nieuwe Testament, die op den doop betrekking hebben 345

§ 3. Het heilig avondmaal [agape] 346

§ 4. Wet en Evangelie 347

§ 5. De plichten der Christenen jegens God 353

Lijst van de voornaamste plichten der Christenen 353

Voorbeelden uit het gedrag der eerste Christenen 354

§ 6. Beloften van God aan zijne kinderen 355

§ 7. Aard van het Christendom en zijn invloed op de menscheid 357

INHOUD. XIX

Bladz.

Hoofdst. VII. Over de uitlegging der voorzeggingen . . . 399

§ 1. Voorzeggingen betreffende den Heer Jezus Christus 402

§ 2. Vervulde voorzeggingen 418

1. De Arabieren 419

2. De Joden 420

3. Het Joodsche Land 422

4. Idumaea 424

5. Egypte 426

6. Nineve 428

7. Babylon 430

§ 3. Nog niet vervulde voorzeggingen 434

§ 4. Profeten, betreffende den staat der Kerk en het Goderijk op aarde 439

VIII. Over de duisterheden of schijnbare tegenstrijdigheden in den Bijbel 440

IX. Over de beteekenis der eigennamen in de Schrift 443

ZESDE AFDEELING.

AANHANGSEL.

I. Plan om den Bijbel in een jaar door te lezen 447

II. Tijdtabel van den geheelen Bijbel 452

III. Alfabetische lijst van Bijbelsche eigenamen en hunne beteekenis 459

XVIII INHOUD.

VIJFDE AFDEELING.

OVER DE UITLEGGING VAN DEN BIJBEL.

Bladz.

Hoofdst. I. Over den zin der Heilige Schrift 363

§ 1. Over den letterlijken en den geestelijken zin der Heilige Schrift 361

§ 2. Regelen voor de uitlegging 364

II. Over de symbolische en figuurlijke taal van den Bijbel 362

III. Alfabetische lijst en verklaring van symbolische en andere figuurlijke namen en woorden in den Bijbel 367

IV. Eenige eigenaardige Bijbelsche uitdrukkingen en spreekwijzen 377

§ 1. Hebreeuwse spreukmanieren 377

§ 2. Eenige bijzondere Bijbelsche uitdrukkingen en spreekwijzen. [*Betreffende God den Vader, — den Zoon, — den Heiligen Geest, — den mensch in zijn natuurstaat, — het Evangelie, — den mensch in den staat der genade, — de rechtvaardiging.*] . . . 379

V. Over de uitlegging van leerstellingen, beloften, bedreigingen, voorschriften en gelijknissen 383

§ 1. Leerstellingen 383

§ 2. De beloften der Schrift 385

§ 3. De bedreigingen der Schrift 386

§ 4. De voorschriften des Bijbels 387

Regelen ter verklaring der Eten Geboden 387

§ 5. De gelijknissen 388

Lijst van gelijknissen, die in het Oude Testament gevonden worden 319

VI. Over de uitlegging der typen 390

§ 1. Wat typen zijn 390

§ 2. Hun bestaan, aard en kenmerken 392

§ 3. Regelen om de typen wel te beoordeelen 394

§ 4. Oorzaak der typen en hun getal 395

§ 5. Voordeel voor den Christen, uit de leer der typen te trekken 397